

Ілияс — Он екінші

Әрбір аңғар биіктетіледі

Jeff Pippenger

2023-10-17

Біз Ілиясты әлі де пайғамбарлық нышан ретінде қарастырып отырмыз. Ілияс Ахабқа үш жыл бойы, тек өз сөзімен ғана болмаса, жаңбыр жаумайтынын жариялады.

Ғилақад тұрғындарының бірі болған тишбелік Ілияс Ахабқа былай деді: «Мен алдында тұрған Израилдің Құдайы Жаратқан Ие тірі! Менің сөзім бойынша болмаса, осы жылдары шық та, жаңбыр да болмайды». Патшалықтар туралы 3-жазба 17:1.

Мәсіх бізге Лұқа кітабында бұл үш жылдың шын мәнінде үш жарым жыл болғанын хабарлайды.

Ал Ол былай деді: «Шындығында, сендерге айтамын, ешбір пайғамбар өз елінде қабылданбайды. Бірақ сендерге ақиқатын айтамын: Ілиястың күндерінде, аспан үш жыл алты айға жабылып, бүкіл жер бетінде қатты ашаршылық болған кезде, Израилде жесір әйелдер көп еді; алайда Ілияс олардың ешқайсысына емес, тек Сидондағы Сарепта қаласындағы бір жесір әйелге ғана жіберілді». Лұқа 4:24–26.

Үш жарым жыл Ахаб пен Езебелдің заманында өтті; осылайша 538 жылдан 1798 жылға дейінгі үш жарым пайғамбарлық жыл айқындалады. Сол кезеңде Тиатира қауымындағы Езебел ретінде бейнеленген папалық билік Қараңғы ғасырлар дәуірінде үстемдік етті.

Алайда саған қарсы азын-аулақ нәрсем бар: өйткені сен өзін пайғамбар әйелмін деп атайтын Езабел атты әйелге Менің құлдарымды азғындық жасауға және пұттарға құрбан етілген тағамдарды жеуге үйретіп, азғыруына жол беріп отырсың. Мен оған өзінің азғындығы үшін тәубеге келуге уақыт бердім, бірақ ол тәубеге келмеді. Міне, Мен оны төсекке тастаймын, әрі онымен зинақорлық жасайтындарды да, егер олар өз істеріне тәубе етпесе, зор қасіретке ұшыратамын. Оның балаларын өліммен қырамын; сонда барлық қауымдар Менің бүйрек пен жүректі сынаушы екенімді білетін болады; әрі әрқайсыңа істеріңе қарай қайтарамын. Аян 2:20–23.

Езабелге берілген «тәубеге келуге мүмкіндік» Ілиястың күндерінде үш жарым жыл болды, ал папалық қудалаудың Қараңғы ғасырларында 538 жылдан 1798 жылға дейінгі кезең де пайғамбарлық есеппен үш жарым жыл болды. Езабел мен онымен азғындық жасаған Еуропа патшаларының жазасы — қайғы-қасірет төсегіне тасталу және оның балаларының өлімі болды. Қараңғы ғасырлар кезінде қайғы-қасірет төсегіне тасталған адал жандар да болды, бірақ олар тірі қалар еді. Қайғы-қасірет төсегіне тасталғанда, адалдар үшін өмірдің, ал адал емес адамдар үшін өлімнің нәтижесі олардың «істеріне» негізделді. Адалдардың қайғы-қасірет төсегі төзімділік пен өмір әкелді. Олардың қайғы-қасірет төсегі Ілияс Сарептадан шығып, Ахабқа бүкіл Израилді Кармил тауына шақыруды бұйыруының дәл алдында, үш жарым жылдың соңына қарай тоқтайтын еді.

«Шіркеудің қудалануы 1260 жылдың бүкіл кезеңі бойы жалғасқан жоқ. Құдай Өз халқына деген рақымымен олардың оттай сынаққа түсу уақытын қысқартты. Шіркеудің басына түсетін “ұлы қасіретті” алдын ала айтып, Құтқарушы былай деді: “Егер сол күндер қысқартылмаса, ешбір пенде аман қалмас еді; бірақ таңдалғандар үшін сол күндер қысқартылады”. Матай 24:22. Реформацияның ықпалымен қудалау 1798 жылдан бұрын тоқтатылды». Ұлы күрес, 266, 267.

Папалық үшін «қайғы-қасірет төсегінің» үкімі «оның балаларын өліммен өлтірер еді», бірақ «қайғы-қасірет төсегінің» үкімі, Сарепталық жесірдің ұлының өлімінде бейнеленгендей, істері өздерінің адалдығын дәлелдегендер үшін өмір уәдесін қамтыды.

Осы оқиғалардан кейін үйдің иесі болған әйелдің ұлы науқастанып қалды; оның дерті соншалықты ауыр болды, тіпті бойында жаны қалмады. Сонда әйел Ілиясқа: «Уа, Құдайдың адамы, менің саған не қатысым бар? Сен менің күнәмді есіме салып, ұлымды өлтіруге келдің бе?» — деді. Ал ол оған: «Ұлыңды маған бер», — деді. Сонда ол баланы әйелдің құшағынан алып, өзі тұратын жоғарғы бөлмеге көтеріп апарып, өз төсегіне жатқызды. Содан кейін ол Жаратқан Иеге жалбарынып: «Уа, Құдайым Жаратқан Ие, мен паналап жүрген жесір әйелге де оның ұлын өлтіру арқылы қасірет жібердің бе?» — деді. Сосын ол баланың үстіне үш рет созылып жатып, Жаратқан Иеге жалбарынып: «Уа, Құдайым Жаратқан Ие, Өзіңнен өтінемін, осы баланың жаны өзіне қайта оралсын», — деді. Сонда Жаратқан Ие Ілиястың даусын естіді; баланың жаны өзіне қайта оралып, ол тірілді. Ілияс баланы алып, жоғарғы бөлмеден үйге түсіріп, анасына табыс етті; әрі Ілияс: «Қара, ұлың тірі», — деді. Сонда әйел Ілиясқа: «Енді мен сенің Құдайдың адамы екенінді және аузындағы Жаратқан Иенің сөзі ақиқат екенін білдім», — деді. Патшалықтар 3-жазба 17:17–24.

Жесір әйел Ілиястың «Құдайдың адамы» екенін таныды, өйткені оның баласын қайта тірілткен «Жаратқан Иенің сөзі» — «ақиқат» сөзі еді. Ілиястың жесір әйелдің ұлының үстіне созылып жатуының үш сатылы үдерісін жесір әйел Ілиястың аузындағы «сөздің» «ақиқат» екені ретінде түсінді. Еврейдің ‘emeth’ сөзі осы үзіндіде «ақиқат» деп аударылған және Альфа мен Омеганың жаратушы құдіретін білдіреді. Бұл — еврей әліпбиінің бірінші, он үшінші және соңғы әріптерінен құралған еврей сөзі, әрі өлілерді қайта тірілте алатын Құдіретті бейнелейді.

Адалдар да, опасыздар сияқты, үш жарым жылмен бейнеленген сынақ мерзімінің «кеңістігінде» «қасірет төсегінің» сотын қабылдады. Азғындық жасаған жезөкшеге еріп, пұтқа табынушылық ілімдерін үйреткен топтың балалары үшін соңы өлім болды. Ал Ілиястың нұсқауын ұстанып, «ақиқат» Сөзіне сенген басқа топқа өмір берілді.

Жесір Ілиястың оған аздап су әкеліп, аздаған нан бер деген бұйрығына мойынсұнған еді; ал оның пайғамбар сөзіне мойынсұнуы Тиатираның Қараңғы ғасырларындағы адалдарды бейнелейді. (Ілиястың жесірге алдымен өзін тамақтандыруды, содан кейін ұлын және өзін тамақтандыруды бұйырғанын ескеруге тұрарлық; мұнда бейнеленетіні — жеуге арналған асты алдымен Ілияс алады. Хабарды алдымен ол қабылдайды, содан кейін шіркеу.) Бізге адалдардың істері басталған кездегіден гөрі соңында көбірек болғаны хабарланады.

Тиатирадағы қауымның періштесіне былай деп жаз: «Көздері жалындаған оттай, ал аяқтары жылтыратылған жездей болған Құдай Ұлы мынаны айтады: Мен сенің істеріңді, сүйіспеншілігіңді, қызметіңді, сенімді, төзімділігіңді және істеріңді білемін; әрі соңғыларың алғашқыларыңнан да артық». Аян 2:18, 19.

Адалдар папалыққа тәубе ету үшін берілген «мерзім» ішінде игі «істерін» көрсетті, бірақ олардың ақырғы істері «алғашқыларынан да артық» болды. Сол «мерзім» аяқталып келе жатқанда, Мәсіх реформацияның таң жұлдызын жіберді; ол шіркеуге «азғындық жасауға және пұттарға құрбандыққа шалынған нәрселерді жеуге» үйреткен папалыққа енді төзбеу ісін бастады.

Жеңіске жетіп, Менің істерімді ақырына дейін сақтайтынға Мен халықтар үстінен билік беремін: ол оларды темір таяқпен билейді; қыш құмырашының ыдыстарындай быт-шыт болып қирайды; бұл билікті Мен де Әкемнен алғаным сияқты. Мен оған таң жұлдызын беремін. Құлағы бар адам Рухтың қауымдарға не айтып тұрғанын естісін. Аян 2:26–29.

Мәсіхтің тәубеге келуі үшін папалыққа берілген «мерзімнің» басында адалдарға қарсы «бірнеше наразылығы» болды, өйткені олар өздерін «пайғамбар әйелмін» деп атайтын Езабелдің менің қызметшілерімді азғындық жасауға және пұттарға құрбандыққа шалынғанды жеуге үйретіп, азғыруына жол берген еді. Бірақ сол «мерзімнің» соңында адалдар папалықтың өз азғыруларын әрі қарай жалғастыруына енді жол бермейтін болады.

«Он төртінші ғасырда Англияда “Реформацияның таң жұлдызы” көтерілді». Джон Уиклиф Англия үшін ғана емес, бүкіл христиан әлемі үшін реформаның жаршысы болды. Оған Римге қарсы айтуға рұқсат етілген ұлы наразылық ешқашан үнсіз қалдырылмақ емес еді. Сол наразылық жеке адамдардың, шіркеулердің және халықтардың азат етілуімен аяқталуға тиіс болған күресті ашып берді». The Great Controversy, 80.

Құдайдың қызметшілері жейтін ас — олардың қабылдайтын ілімдері немесе хабары. Зинақорлық — шіркеудің өзінің пұтқа табынушылық ілімдерін күштеп орындату үшін мемлекеттік билікті қолдануы. Езабелге тәубе ету үшін берілген «мерзімде» шіркеу қорғаныш табу үшін шөл далаға қашып кетті.

Сонда әйел Құдай дайындап қойған өз орны бар шөл далаға қашып кетті, сол жерде оны мың екі жүз алпыс күн бойы асырап-бақсын деп.... Ал әйелге ұлы қыранның екі қанаты берілді, сонда ол жыланның алдынан шөл далаға, өз орнына ұшып барсын деп; сол жерде ол бір уақыт, уақыттар және жарты уақыт бойы нәр алады. Сонда жылан әйелді ағын су алып кетсін деп, оның артынан өз аузынан өзендей су ағызып жіберді. Бірақ жер әйелге көмектесті: жер өз аузын ашып, айдаһар өз аузынан ағызып жіберген тасқынды жұтып қойды. Аян 12:6, 14–16.

Езабел мен Ахабтың қудалау кезеңінде Обадия папалық билік дәуірінде шөл даланың берген қорғауын бейнелейді.

Ахаб өз үйінің басқарушысы болған Обадияны шақырды. (Обадия Жаратқан Иеден қатты қорқатын. Өйткені Езабел Жаратқан Иенің пайғамбарларын қырып жатқанда,

Обадия жүз пайғамбарды алып, оларды үңгірге елу-елуден жасырып, нан мен сумен асырады.) Патшалықтар 3-жазба 18:3, 4.

Обадияның пайғамбарларды үңгірлерге елу-елуден жасыру ісі Құдай адалдарды асырау үшін дайындаған шөлдегі орынды бейнелейді; олар папалықтың ілімдерін жеуден бас тартты, сондай-ақ оның Еуропа патшаларымен жасаған азғындығымен бейнеленген арам қатынасты қабылдаудан да бас тартты. Илиястың Изебел мен Ахабтан қорғаныш пен азық алу үшін Сарепталық жесірге жіберілген уақыт мерзімі — қауымның шөлге қашып кеткен уақыты еді, ал Құдай олар үшін дайындаған орын Обадияның ісі арқылы бейнеленді.

Илиястың Сарептадағы жасырынған орны, еврей тілінде «Зарефат» деп аталады, мағынасы — тазартылу. Изабелге тәубеге келуі үшін берілген мерзім аяқталған кезде, Илияс Обадияға барып, Ахабқа бүкіл Исраилді Кармилге шақыруды бұйырды.

Обадия жолда келе жатқанда, міне, оған Илияс кездесті; ол оны танып, жерге дейін иіліп, былай деді: «Тақсырым Илияс, бұл Сіз бе?» Ол оған: «Иә, менмін; бар да қожайыныңа: “Міне, Илияс осында”,— деп айт»,— деп жауап берді. Патшалықтар 3-жазба 18:17, 18.

Илиястың Сарепталық жесірмен өткізген уақыты Қараңғы ғасырларды бейнелейді. Илияс пен жесір туралы баяндауда ол екі таяқ жинап жүрген еді, өйткені ол өлуге таяп қалған болатын. Пайғамбарлықта жесір — қауым, әрі ол өлуге таяп қалған шөлдегі қауымды бейнеледі.

Сардистегі қауымның періштесіне былай деп жаз: Құдайдың жеті Рухына және жеті жұлдызға Ие болған былай дейді: сенің істеріңді білемін; тірісің деген атың бар, бірақ өлісің. Сергек бол, әрі өлуге таяп қалған, әлі де қалған нәрселерді нығайт; өйткені сенің істеріңді Құдайдың алдында кемел деп таппадым. Аян 3:1, 2.

Илияс оның сөзін бөлген кезде, ол «екі отын теріп» алып, өліміне дайындалып жатқан еді.

Сонда Жаратқан Иенің сөзі оған келіп: «Тұр, Сидонға қарасты Сарептаға бар да, сонда тұр; міне, сені асырау үшін сол жерде бір жесір әйелге бұйрық бердім»,— деді. Сонда ол тұрып, Сарептаға кетті. Қаланың қақпасына келгенінде, міне, сол жерде отын теріп жүрген жесір әйел бар екен; ол оны шақырып алып: «Өтінемін, маған ішетін аздаған суды бір ыдыспен әкеле гөр»,— деді. Әлгі әйел су алуға бара жатқанда, ол тағы да оны шақырып: «Өтінемін, қолыңа бір үзім нан ала келші»,— деді. Ал ол: «Құдайың Жаратқан Ие тірі, менде піскен нан жоқ; тек бір күбідегі бір уыс ұн мен бір құтыдағы аз ғана май ғана бар. Міне, мен екі тал шыбық теріп жүрмін; енді барып, оны өзіме және ұлыма әзірлеймін, содан кейін оны жеп, өлеміз»,— деді. Патшалықтар 3-жазба 17:8–12.

Сарептадағы жесір әйел «екі шыбық» теріп жүр еді. Жесір әйел Езабел заманындағы адалдарды білдіреді. Оның ұлы Тиатира тарихы кезеңінде алғашқы қайта тірілуге қатысу уәдесімен қайтыс болғандарды білдіреді.

Сосын мен тақтарды көрдім, әрі оларға отырды, және оларға сот билігі берілді; және мен Исаның куәлігі үшін әрі Құдайдың сөзі үшін бастары шабылғандардың жандарын көрдім, сондай-ақ аңға да, оның бейнесіне де табынбаған, маңдайларына да, қолдарына да оның таңбасын қабылдамағандарды көрдім; олар тіріліп, Мәсіхпен бірге мың жыл

патшалық құрды. Ал өлгендердің қалғандары мың жыл біткенше қайта тірілген жоқ. Бұл — бірінші қайта тірілу. Бірінші қайта тірілуге үлесі бар адам бақытты әрі киелі: ондайларға екінші өлімнің билігі жоқ, бірақ олар Құдай мен Мәсіхтің діни қызметкерлері болып, Онымен бірге мың жыл патшалық етеді. Аян 20:4–6.

Жесір әйел сондай-ақ Сардистегі лайықты деп танылып, ақ киімдер берілген азшылықты да бейнелейді.

Сардисте де киімдерін былғамаған бірнеше есімің бар; олар Менімен бірге ақ киімде жүретін болады, өйткені олар лайықты. Жеңіп шығушы ақ киімге киінетін болады; және Мен оның атын өмір кітабынан өшірмеймін, қайта оның атын Әкемнің алдында әрі Оның періштелерінің алдында мойындаймын. Аян 3:4, 5.

Тиатирадағы төртінші қауымда адалдықпен жан тапсырғандар, жесірдің ұлымен бейнеленген солар, бесінші мөрде ақ киімдерге ие болды.

Ол бесінші мөрді ашқанда, мен құрбандық үстелінің астында Құдай сөзі және өздері ұстанған куәлік үшін өлтірілгендердің жандарын көрдім. Олар қатты дауыспен: «Қашанға дейін, Уа, Иеміз, киелі әрі шынайы Тұлға, жер бетінде тұратындардан біздің қанымыз үшін үкім шығарып, кек алмайсың?» — деп айқайлады. Сонда олардың әрқайсысына ақ шапан берілді; әрі оларға, өздері сияқты өлтірілуге тиісті қызметтестері мен бауырларының саны толыққанша, тағы біраз уақыт тыныға тұрулары керектігі айтылды. Аян 6:9–11.

Қараңғы ғасырлардың азап шеккен куәгерлеріне ақ шапандар беріліп, өздері қалай өлтірілсе, солай өлтірілуге тиісті папалық дәуірдің тағы бір тобының азап шеккен куәгерлері пайда болғанға дейін қабірлерінде тынығу айтылды. Олар үш жарым жылдық мерзім ішінде папалық тарапынан өлтірілген еді, әрі оларға папалық ақырында сотталатыны уәде етілді, бірақ бұл жаза жуық арада келетін жексенбілік заң дағдарысы кезінде папалық дәуірдің азап шеккен куәгерлерінің екінші тобы өлтірілгенге дейін орындалмайтын еді. Уайт қарындас азап шеккен куәгерлердің папалыққа шығарылатын сотты сұрауын Аян кітабындағы екі үзіндімен байланыстырады.

«Бесінші мөр ашылғанда, аяндаушы Жохан Құдай Сөзі мен Иса Мәсіхтің куәлігі үшін өлтірілгендердің тобын құрбандық үстелінің астынан көрді. Бұдан кейін Аян кітабының он сегізінші тарауында суреттелген көріністер келді, онда адал да шынайы болғандар Бабылдан шақырылып шығарылады. [Аян 18:1–5, quoted.]» Manuscript Releases, volume 20, 14.

Аян кітабының он сегізінші тарауының біріншіден бесінші аяттарға дейінгі бөлігі бірінші және төртінші аяттардағы екі дауысты білдіреді. Екінші дауыс — Бабылдан шығуға арналған шақыру, және ол үшінші періштенің құдіретті қозғалысы Құдайдың өзге отарын Бабылдан шақырып шығарған кезде, жексенбілік заңға байланысты қудалаудың басталуын білдіреді. Ол сондай-ақ бесінші мөрдегі үзіндіні жетінші мөрдің ашылуына орналастырады.

«[Аян 6:9–11 келтірілген]. Мұнда Жоханға шын мәнінде болып жатқан емес, болашақтағы белгілі бір кезеңде болатын көріністер көрсетілді.

“Аян 8:1–4-тен дәйексөз.” Manuscript Releases, 20-том, 197.

Аян кітабының сегізінші тарауының біріншіден төртінші аяттарына дейін жетінші мөр ашылады.

Ол жетінші мөрді ашқанда, көкте жарты сағаттай үнсіздік орнады. Сонда мен Құдайдың алдында тұрған жеті періштені көрдім; оларға жеті керней берілді. Тағы бір періште келіп, құрбандық үстелінің қасына тұрды; оның қолында алтын кадильница бар еді; әрі оған көп ладан берілді, сонда ол оны барлық әулиелердің дұғаларымен бірге тақтың алдында тұрған алтын құрбандық үстелінің үстіне ұсынсын деп. Әулиелердің дұғаларымен бірге көтерілген ладанның түтіні періштенің қолынан шығып, Құдайдың алдына көтерілді. Аян 8:1–4.

Бесінші мөрге жер патшаларымен зинақорлық жасайтын жезөкшеге Құдайдың сотын түсіруін сұрап жалбарынған Қараңғы ғасырлар шейіттерінің дұғалары жетінші мөр ашылғанда «Құдайдың алдына» көтеріледі. Аян он сегіздегі екінші дауыспен жетінші мөрдің ашылуы аянмен сәйкестендіріледі, өйткені нақ сол екінші дауыс кезінде Құдай оның заңсыздықтарын есіне алады, содан кейін Оның үкімін екі есе арттырады. Бір рет — Қараңғы ғасырлар шейіттері үшін, және бір рет — жексенбілік заң дағдарысының қанқұйлы қырғыны үшін.

Сонда мен көктен тағы бір дауысты естідім: «Одан шығындар, халқым, оның күнәларына ортақ болып қалмауларың үшін, әрі оның пәлелерін қабылдап алмауларың үшін. Өйткені оның күнәлары көкке дейін жетті, және Құдай оның заңсыздықтарын есіне алды. Оған өздеріңе қалай қайтарым жасаған болса, солай қайтарындар, және оның істеріне қарай еселеп, екі есе беріндер: ол толтырған тостағанға оған екі есе толтырындар». Аян 18:4–6.

Киімдерін былғамаған Сардистегі аз ғана адам 1798 жылы аяқталған Тиатира тарихынан шыққандарды бейнелейді. Олар 1844 жылы неке тойына бара жатқан жесір — Сарептадағы жесір әйел арқылы бейнеленген.

«Даниял 8:14-те көрсетілгендей, Мәсіхтің киелі орынды тазарту үшін біздің Ұлы Бас Дін Қызметкеріміз ретінде Ең Қасиетті орынға келуі; Даниял 7:13-те баяндалғандай, Адам Ұлының Ежелгі Күндер Иесіне келуі; және Малахия алдын ала айтқандай, Жаратқан Иенің Өз ғибадатханасына келуі — бұлардың бәрі бір ғана оқиғаның сипаттамалары; әрі бұл, сондай-ақ, Мәсіх Матай 25-тегі он қыз туралы астарлы әңгімеде суреттеген күйеу жігіттің неке тойына келуі арқылы да бейнеленген». Ұлы тартыс, 426.

Илияс одан өзіне қызмет етуді талап еткен кезде, жесір әйел өлерінің алдында соңғы асын әзірлеп жатқан еді. Ол Тиатирадағы аз ғана адалдардың Сардистегі «от» үшін «екі таяқ» жинап жатқан аз ғана адалдарға ауысуын бейнелейді.

«Екі таяқ» ежелгі Исраилдің екі үйін де білдіреді; оларды әуелі пұтқа табынушылық, содан кейін папалық аяққа таптады, бірақ 1798 жылдан 1844 жылға дейінгі тарих барысында олар жиналып, «бір таяқ» болып біріктірілуге тиіс еді.

Жаратқан Иенің сөзі маған тағы да келіп, былай деді: «Ал сен, адам ұлы, өзіңе бір таяқ ал да, оның үстіне: “Яһуда үшін және оған серік Исраил ұлдары үшін”, — деп жаз. Содан кейін тағы бір таяқ ал да, оның үстіне: “Жүсіп үшін, Ефремнің таяғы үшін және оған серік бүкіл Исраил үйі үшін”, — деп жаз. Оларды бір-біріне қосып, бір таяқ ет; сонда олар сенің қолыңда бір болады. Ал халқыңның ұлдары саған сөйлеп: “Мұның нені білдіретінін бізге айтпайсың ба?” — дегенде, оларға былай де: “Тәңір Ие былай дейді: Міне, Мен Ефремнің қолындағы Жүсіптің таяғын және оған серік Исраил руларының таяқтарын алып, оларды Яһуданың таяғымен, соның өзімен бірге қосамын да, оларды бір таяқ етемін; сонда олар Менің қолымда бір болады”. Сен жазған таяқтар олардың көз алдында сенің қолыңда болсын. Сондай-ақ оларға былай де: “Тәңір Ие былай дейді: Міне, Мен Исраил ұлдарын өздері кеткен халықтардың арасынан алып, оларды айнала-төңіректің бәрінен жинап, өз жеріне алып келемін. Мен оларды сол жерде, Исраил тауларында, бір халық етемін; бәріне бір патша патша болады; енді олар екі халық болмайды, ендігәрі екі патшалыққа мүлде бөлінбейді. Олар бұдан былай өздерінің пұттарымен де, жексұрын нәрселерімен де, қандай да бір күнәларымен де өздерін арамдамайды; қайта, Мен оларды күнә жасаған барлық мекендерінен құтқарып, тазартып шығарамын; сонда олар Менің халқым болады, ал Мен олардың Құдайы боламын. Менің қызметшім Дәуіт оларға патша болады, және олардың бәріне бір Бағушы болады; олар Менің үкімдеріммен жүріп, жарғыларымды сақтап, орындайды. Олар Менің қызметшім Жақыпқа берген, ата-бабаларың тұрған жерде қоныстанған жерде тұрады; сол жерде өздері де, балалары да, балаларының балалары да мәңгі тұрады; ал Менің қызметшім Дәуіт оларға мәңгі әмірші болады. Сонымен қатар Мен олармен бейбітшілік келісімін жасаймын; бұл олар үшін мәңгілік келісім болады; Мен оларды орналастырамын, көбейтемін және киелі мекенімді олардың ортасына мәңгі қоямын. Менің тұрағым да олармен бірге болады; иә, Мен олардың Құдайы боламын, ал олар Менің халқым болады. Менің киелі мекенім олардың ортасында мәңгі болғанда, халықтар Менің, Жаратқан Иенің, Исраилді киелі ететінімді білетін болады”». Езекиел 37:15–28.

Илияс Ахаб пен бүкіл Исраилді Кармел тауына шақыру үшін Сарептадан кеткенде, шөлге қашып кеткен жесір қауым 1844 жылғы 22 қазандағы неке тойының алдында жесірді тазарта түсетін от үшін екі таяқ жинап жатқан еді. Екі таяқтың жиналуы — Ишайның жетінші тарауында айқындалған соңғы алпыс бес жылдық кезеңде жүзеге асқан Миллерит қозғалысының жиналуы. Солтүстік патшалық б.з.д. 723 жылдан 1798 жылға дейін Мұсаның қарғысына ұшырады, ал оңтүстік патшалық дәл сол қарғысты б.з.д. 677 жылдан 1844 жылға дейін тартты. 1844 жылы сол екі тура мағынадағы халықтың рухани ұрпақтары бір таяқ, яғни бір халық ретінде жиналды.

Езекиел, егер басқа ештеңе болмаса да, осы екі таяқты бір халыққа айналатын екі ұлт ретінде айқындайды.

Себебі Сирияның басы — Дамаск, ал Дамаскінің басы — Ресин; және алпыс бес жылдың ішінде Ефрем халық болудан қалып, быт-шыт етіледі. Ал Ефремнің басы — Самария, және Самарияның басы — Ремалияның ұлы. Егер сенбесендер, шын мәнінде орнықпайсыңдар. Ишая 7:8, 9.

Егер алпыс бес жыл туралы пайғамбарлыққа сенбейтін болсақ, біз орнықпаймыз.

Келесі мақалада Ілиястың рәміздік мәнін әрі қарай таныстыратын боламыз.